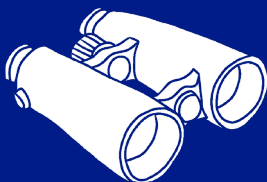
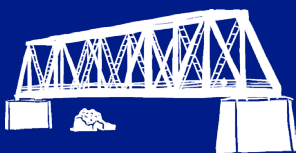

europejskie dziedzictwo

Zajrzyj na Łęgi

miejsca dziedzictwa
kulturowego

ŁĘGI ODRZAŃSKIE
LUDZIE TWORZĄ KRAJOBRAZ

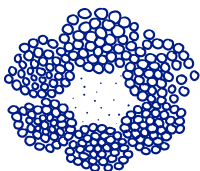
Zainicjowane w XVIII wieku przez koronę pruską osuszanie regionu Łęgów Odrzańskich doprowadziło do powstania jednego z najciekawszych krajobrazowo małych regionów współczesnej Europy. W 2022 roku ten największy zamieszkały polder rzeczny w Europie został wyróżniony – jako pierwszy krajobraz kulturowy – Znakiem Dziedzictwa Europejskiego.

Izby pamięci i muzea wsi, zabytki budowlane i pomniki archeologiczne, przepompownie, młyny wiatrowe i pływające, kościoły i gospodarstwa o uznanym statusie miejsc dziedzictwa umożliwiają poznanie schedy kulturowej tego krajobrazu. Dzięki ich różnorodności Łęgi są tak wyjątkowe. Miniaturowa wystawa w Muzeum Łęgów Odrzańskich (Oderbruch Museum) w Altranft prezentuje 44 z tych miejsc.

Broszura »Zajrzyj na Łęgi« przedstawia każdą lokalizację. W notatkach na marginesie znajdziecie Państwo garść sugestii kulturalnych i gastronomicznych, które uzupełnią wycieczki. Nie wszystkie miejsca mają stałe godziny otwarcia. Niektóre z nich stanowią część przestrzeni publicznej, inne należą do osób prywatnych, z którymi należy się skontaktować przed wizytą. Dlatego dla każdej lokalizacji podano aktualne dane kontaktowe.

Więcej informacji na temat miejsc dziedzictwa kulturowego można znaleźć na stronie kulturerbe-oderbruch.de (w jęz. niem.). Znajdują się tam również aktualne daty wydarzeń i propozycje wycieczek.

Życzymy Państwu ekscytującej podróży!

PODNOŚNIA STATKÓW NIEDERFINOW

**Schiffshebewerk
Niederfinow**
Hebewerkstraße 70a
16248 Niederfinow
+49 33362 7182-50
schiffshebewerk-
niederfinow.com/pl/?

zwiedzanie
04.03.24 do 31.10.24
codziennie godz. 8–19
01.11.24 do 05.01.25
codziennie godz. 9–16
nieczynne: 24. do 26.12,
01.01, 06.1–02.03

godziny otwarcia centrum
informacyjnego i wycieczek
z przewodnikiem p. strona
internetowa

Otwarta w 1934 roku podnośnia statków w Niederfinow jest najstarszą wciąż czynną służą tego typu w Niemczech. Tymczasem obok powstała już nowsza i większa. Jej otwarcie nastąpiło w 2022 roku.

Obie podnośnie, zarówno ta obsługiwana za pomocą czterech mechanizmów zębatkowych jak i śluza Liepe, wraz z Kanałem Finow (Finowkanal), stanowią świadectwo 400-letniej tradycji systemu wodnego na skraju łągów odrzańskich. Co roku tę ogromną służę windową odwiedza ponad sto tysięcy osób. Na miejscu oferowane są różne wycieczki z przewodnikiem.

Więcej informacji można znaleźć na stronie schiffshebewerk-niederfinow.com/pl/?

NA MARGINESIE

Gorzelnia/Feinbrennerei
Regionalne Trunki & Likieri
Hebewerkstraße 41
16248 Niederfinow
diefeinbrennerei.de/en
(w jęz. niem. i ang.)

**Gospoda i Kawiarnia/
Schiffer-Gasthaus & Café**
Hebewerkstraße 55
16248 Niederfinow
+49 33362 204

**Lodziarnia & Kawiarnia/
Eis & Café Fagus**
Hebewerkstraße 79
16248 Niederfinow
+49 33362 719393

**Pensjonat Nieder
Oderbruch**
Hebewerkstraße 72
16248 Niederfinow
+49 33362 71928
gasthaus-schiffshebewerk.de
(w jęz. niem.)

MUZEUM ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ
ODERBERG

**Binnenschiffahrtsmuseum
Oderberg
Hermann-Seidel-Straße 44
16248 Oderberg**

+49 33369 539321

[bs-museum-oderberg.de/texte/
seite.php?id=477680&lang=pl](https://bs-museum-oderberg.de/texte/seite.php?id=477680&lang=pl)

kwiecień–październik
codziennie godz. 10–17
listopad–marzec
codziennie godz. 10–15
luty–kwiecień
w pierwszą niedzielę w
miesiącu wstęp wolny!

dorośli	4 €
6–14 lat	2 €
zniżkowy	2,50 €
rodzinny	10 €

To najstarsze muzeum techniki w Brandenburgii. Do dziś jego wystawy i ogromny park muzealny poświęcone są żegludze śródlądowej na Odrze. Mieści się tu informacja turystyczna. Muzeum jest idealnym miejscem, by zaplanować dalszą trasę.

Ścieżka kultury przemysłowej (Industriekulturpfad) prowadzi wzdłuż najstarszej sztucznie utworzonej drogi wodnej na terenie Niemiec — Kanału Finow (Finowkanal).

Dzięki wypożyczalni Kanu Verleih Oderberg dalszą trasę można odbyć kajakiem. Alternatywą jest rejs wycieczkowy statkiem Fahrgastschiffahrt Oderberg.

NA MARGINESIE

**Kawiarnia
Oderberger Kaffeestube**
Angermünder Straße 7
16248 Oderberg
+49 33369 719274
oderberger-kaffeestube.de
(w jęz. niem.)

**Ścieżka kultury
przemysłowej/
Industriekulturpfad
Finowkanal**
interaktywna aplikacja na
[unser-finowkanal.eu/pl/
home-pl](https://unser-finowkanal.eu/pl/home-pl)

**Transport pasażerski/
Fahrgastschiffahrt
Oderberg**
oder-schiff.de
(w jęz. niem.)

IZBA PAMIĘCI
HOHENZAATEN

Heimatstube Hohensaaten
Dorfstraße 18 a
16248 Bad Freienwalde
OT Hohensaaten

Stowarzyszenie
Heimatverein
Hohensaaten e.V.
+49 33368 70446

godziny otwarcia po
uzgodnieniu terminu

Przechowywane są tu zachowane ślady rybołówstwa, żeglugi i rolnictwa, które stanowiły niegdyś o istnieniu wsi. Od strony południowej krajobraz dominują imponujące budowle »Śluzu Wschodniej« i »Śluzu Zachodniej« (Ostschleuse, Westschleuse). Dopływ Odry Starej Wrzecieńskiej (Wriezener Alte Oder) łączy się tutaj z głównym nurtem Odry. W centrum stoi odrestaurowany kościół, wybudowany w stylu neogotyckim według planów królewskiego mistrza budowlanego Friedricha Augusta Stülera. Jadąc dalej na północ rowerem wzdłuż Odry, już po pięciu kilometrach docieramy do Parku Narodowego Doliny Dolnej Odry.

NA MARGINESIE

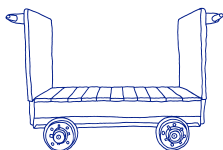
Gospoda »Pod odrzańskim mostem«/
»Zur Oderbrücke«
Chausseestraße 11
16259 Bad Freienwalde
OT Altgietzen
+49 33369 525

Park Narodowy Doliny
Dolnej Odry/
Nationalpark Unteres
Odertal
nationalpark-unteres-oder-
tal.eu/pl/

»Zur Fährbuhne«
Hotel – Restauracja
– Kawiarnia
Fährweg 17
16259 Bad Freienwalde
OT Hohenwutzen
+49 33368 505-0
hotel-faehrbuhne.de
(w jęz. niem.)

Szlak rowerowy Odra-Nysa/
Oder-Neiße-Radweg
oder-neisse-radweg.de
(w jęz. niem.)

PIEC PIERŚCIENIOWY
ALTGLIETZEN

Ringofen Altgietzen
Chausseestraße 60
16259 Bad Freienwalde
OT Altgietzen

Stowarzyszenie
Hoffmanscher Ringofen
1878 Altgietzen e.V.
+49 172 6126051
ringofen-altgietzen@web.de

godziny otwarcia
po uzgodnieniu terminu

Piec wypalowy pierścieniowy w Altgietzen ożywia historię i tradycję rzemiosła ceglarskiego. Dziś stanowi on zabytek kultury technicznej. Stowarzyszenie na rzecz zachowania zabytku oferuje zwiedzanie, które umożliwia wszechstronny wgląd w rzemiosło i prezentuje szczególną budowę dobrze zachowanego pieca. Szczególną atrakcją jest Święto Strycharzy, odbywające się każdego roku w czerwcu.

NA MARGINESIE

**Bistro Pod Sakwą/
»Imbiss zur Satteltasche«**
Chausseestraße 68a
16259 Bad Freienwalde
OT Altgietzen
+49 33369 76626

Pałac/Schloss Neuenhagen
kawiarnia i oprowadzanie
Freienwalder Straße 12
16259 Bad Freienwalde
OT Neuenhagen
+49 33369 775671
schloss-neuenhagen.de
(w jęz. niem.)

Gospoda Pod Mostem
**Odrzańskim/
»Zur Oderbrücke«**
Chausseestraße 11
16259 Bad Freienwalde
OT Altgietzen
+49 33369 525

Oder Fisch GmbH
sklep rybny i karty
wędkarskie
Chausseestraße 25
16259 Bad Freienwalde
OT Altgietzen
+49 152 09012085

KOŚCIÓŁ NEUTORNOW

**Dorfkirche Neutornow
Neutornow
16259 Bad Freienwalde
OT Schiffmühle**

**rada kościelna/
Gemeindekirchenrat**
c/o Henning Höhne
Gabow 22
16259 Bad Freienwalde
OT Gabow
+49 178 8724542

Potrzeba nieco zacięcia, aby dostrzec tzw. gałkę na dachu wieży kościoła. W zalutowanej metalowej kuli mieszczą się stare pisma kościelne. Budynek został wybudowany w 1770 roku jako kościół kolonistów na ówczesnej ziemi królewskiej. Na cmentarzu po południowej stronie kościoła znajduje się nagrobek Louisa Henriego Fontanego, ojca słynnego pisarza Theodora Fontanego. Z otwartego płaskowyzu macie Państwo znakomity widok na odrzańskie łągi. Obok nabożeństw w kościele odbywają się co roku liczne wydarzenia w ramach cyklu »Pod pięknym kościołem« (Zur schönen Kirche), jak koncerty chóralskie, spotkania literackie, przedstawienia teatralne.

NA MARGINESIE

**Zur schönen Kirche
Neutornow**
f/ZurSchoenenKirche
Neutornow

**Sklep Spółdzielni
Rolniczej/Hofladen der
Agrogenossenschaft
Schiffmühle e.G.**
Gabow 65 a
16259 Bad Freienwalde
OT Schiffmühle
agroschiffmuehle.de
(w jęz. niem.)

**Sprzedaż własna
gospodarstwa rolnego
Bauernhof Oderaue**
Neuranft 15
16259 Oderaue
OT Neuranft
+49 33457 469849
bauernhof-oderaue.de
(w jęz. niem.)

**Szlak Rowerowy Branden-
burg przez Altgietzen do
Hohensaaten an der Oder**
długość 10 km
brandenburg-tourism.com/
experiences/active-nature/
cycling-skating/
(w jęz. niem. i ang.)

DOM FONTANEGO
SCHIFFMÜHLE

**Fontanehaus
Schiffmühle 3
16259 Bad Freienwalde
OT Schiffmühle**
+49 3344 150890

Wielkanoc–październik
piątek–niedziela
godz. 12–18

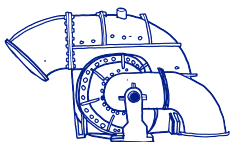
Głównym bohaterem wystawy w małym budynku szachulcowym, zaraz przy wjeździe do wsi Schiffmühle, jest Louis Henri Fontane – ojciec słynnego pisarza Theodora Fontanego. Dodatkowo dowiecie się Państwo również sporo o historii samej miejscowości, od jej założenia w XVIII wieku do końca epoki NRD. Niewielkie muzeum z kawiarenką i wodnym placem zabaw zaprasza również na chwilę oddechu w ogrodzie. Zaś w położonym nieopodal Bralitz możecie Państwo zarezerwować spływ po Starej Odrze (Alte Oder) w Odertours.

NA MARGINESIE

**Nagrobek
Louisa Henriego
Fontanego**
kościół Neutornow
16259 Bad Freienwalde
OT Schiffmühle

**Spyw po Starej Odrze
Odertours**
Oderberger Straße 10 a
16259 Bad Freienwalde
OT Bralitz
+49 176 25260183
odertours.com
(w jęz. niem.)

PRZEPOMPOWNIA NEUTORNOW

Schöpfwerk Neutornow **16259 Bad Freienwalde** **OT Schiffmühle**

Neutornow,
naprzeciw nr 67

Wybudowana w 1895 roku przepompownia powodziowa w Neutornow została w 1968 roku przebudowana na system zasilania elektrycznego. Jej ceglana budowla odzwierciedla architekturę czasu, w którym powstała, a zarazem jest ważnym świadectwem technicznym historii ochrony przeciwpowodziowej na terenach Łęgów Odrzańskich. Również okoliczne domy mistrzów pompowniczych oddają wyrazistego ducha ówczesnej kultury technicznej. Przepompownie powodziowe można zobaczyć również naprzeciwko dworca w Bad Freienwalde nad kanałem Freienwalder Landgraben, a także w Liepe.

NA MARGINESIE

Sklep Spółdzielni Rolniczej/Hofladen der Agrogenossenschaft Schiffmühle e.G.

Gabow 65 a
16259 Bad Freienwalde
OT Schiffmühle
agroschiffmuehle.de
(w jęz. niem.)

Szlak Rowerowy Branden- burg przez Altgietzen do Hohensaaten an der Oder

długość 10 km
[seenland-oderspree.de/
sprachen-languages/polski/
rower](http://seenland-oderspree.de/sprachen-languages/polski/rower)

Hochwasserschöpfwerk Liepe

GPS 52.85161, 13.98777

Hochwasserschöpfwerk Bad Freienwalde

GPS 52.78845, 14.03802

DOM MISYJNY MALCHE
BAD FREIENWALDE

**Missionshaus Malche
Malche 1
16259 Bad Freienwalde**
+49 3344 42970
malche.net
(w jęz. niem.)

kościół otwarty
codziennie godz. 7:30–18

**oprowadzanie po
uzgodnieniu terminu**
+49 3344 429780
info@malche.net

oznakowana ścieżka
i parking do dalszej
wędrowki pieszej

Idylliczna dolina Malche jest miejscem wypoczynku dla ducha, duszy i ciała. W założonym w 1898 roku domu biblijnym przygotowywano kobiety do ich późniejszej pracy misyjnej w krajach Orientu. Po 1945 roku Malche stało się placówką edukacyjną pedagogiki społecznej Kościoła Ewangelickiego. Obecnie mieści się tu obiekt konferencyjny i gościnny, oferujący bogaty program całoroczny. Oznakowana ścieżka wokół niego wprowadza w historię kompleksu. Duży stary sad owocowy ze strumykiem i łąkami stanowi punkt startowy do dalszych wędrowek szlakami, prowadzącymi pośród wież widokowych.

NA MARGINESIE

**Szlak wędrowny wież
widokowych**

z wieżą Bismarcka,
powyżej doliny Malche
długość 12 km
bad-freienwalde.de/
turm-diplom
(w jęz. niem.)

**Panorama Historyczna –
Restauracja Carlsburg**

Burgstraße 9
16259 Falkenberg/Mark
+49 33458 205
carlsburg.de
(w jęz. niem.)

**Szlak Gipfelstürmer
ze szczytem Watzmann**

bad-freienwalde.de/
gipfelstuermer
(w jęz. niem.)

DOM PIELĘGNACJI PRZYRODY
BAD FREIENWALDE

Haus der Naturpflege e.V.
Dr.-Max-Kienitz-Weg 2
16259 Bad Freienwalde
+49 3344 3582
haus-der-naturpflege.de
(w jęz. niem.)

kwiecień–październik
środa–niedziela
godz. 10–17
listopad–marzec
środa–piątek
godz. 10–17

wstęp ogród/wieża

dzieci	1 €
dorośli	2 €
zniżkowy	1,50 €
wstęp muzeum	0,50 €

Dom Pielęgnacji Przyrody to muzeum ochrony przyrody, poświęcone szczególnej postawie życiowej i światopoglądowi Kurta Kretschmanna (1914–2007) i jego żony Erny (1912–2001).

Rozciągający się tu ogród dydaktyczny i pokazowy prezentuje różnorodne typy krajobrazów i ogrodów. Dzieci i młodzież mogą skorzystać z bogatej oferty edukacji ekologicznej. Polecamy to miejsce jako punkt wypadowy do atrakcyjnych wędrowek po okolicach Bad Freienwalde, niezapomniana jest również wizyta w Bocianie Wieży (Storchenturm) w Rathsdorf – starym piecu ceglany między Bad Freienwalde i Wriezen, opowiadającym o trybie życia bociana białego.

NA MARGINESIE

Bocianie Muzeum
Storchenmuseum
Rathsdorf/Altgaul
przy starej B 167
16269 Wriezen
OT Rathsdorf
+49 33456 3349

Kawiarnia Niebieska Cebula
Café Blaue Zwiebel
Gesundbrunnenstraße 32 a
16259 Bad Freienwalde
blaue-zwiebel.de
(w jęz. niem.)

Dom zdrojowy/
Kurmittelhaus
Bad Freienwalde
spacer po parku zdrojowym
Gesundbrunnenstraße 33 a
16259 Bad Freienwalde

Odznaka zdobywcy wież
Turmdiplom
wędrowny szlak wież
widokowych
długość 12 km
bad-freienwalde.de/
turm-diplom
(w jęz. niem.)

MUZEUM ZIEMI ODRZAŃSKIEJ
BAD FREIENWALDE

Oderlandmuseum
Uchtenhagenstraße 2
16259 Bad Freienwalde
+49 3344 2056
oderlandmuseum.de
(w jęz. niem.)

środa–sobota
godz. 11–17
w święta po uzgodnieniu
terminu

dorośli **3 €**
zniżkowy **2 €**
oprowadzanie **20 €**

Bad Freienwalde jest najstarszym kurortem i kąpieliskiem Marchii Brandenburskiej – zaś Muzeum Ziemi Odrzańskiej jest najstarszym muzeum regionalnym w Brandenburgii. Na wystawie stałej można znaleźć podstawowe informacje o przedsięwzięciu osuszania tych terenów, omówiona jest też historia kurortu i kąpieliska. Bad Freienwalde stanowi poza tym idealne miejsce wypadowe do wielu, również długich, wędrówek. Szczegółowe informacje otrzymane Państwo w położonej tuż obok informacji turystycznej.

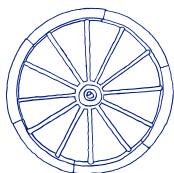
NA MARGINESIE

Informacja Turystyczna
Bad Freienwalde
Uchtenhagenstraße 3
16259 Bad Freienwalde
+49 3344 150890
bad-freienwalde.de
(w jęz. niem.)

La Fontana Ristorante
Weinbergstraße 19
16259 Bad Freienwalde
+49 3344 331938
lafontana-ristorante.de
(w jęz. niem.)

Ristorante La Famiglia
Kanalstraße 28
16259 Bad Freienwalde
+49 3344 4779646
la-famiglia-ristorante.de
(w jęz. niem.)

Szlak rowerowy przez historyczne centra miast:
Angermünde & Bad Freienwalde
długość 42km
brandenburg-tourism.com
(w jęz. niem. i ang.)

MUZEUM ŁĘGÓW ODRZAŃSKICH
ALTRANFT

Oderbruch Museum
Altranft
Am Anger 27
16259 Bad Freienwalde
OT Altranft
+49 3344 333911
oderbruchmuseum.de/pl/

2 marca – 10 grudnia
czwartek–niedziela
i święta
godz. 11–17

dorośli **8 €**
zniżkowy **5 €**
do lat 18 **bezpłatnie**

W Altranft prezentowane są Łęgi Odrzańskie – ich wyjątkowy system wodny, ludzie i kultura wiejska. Trasa zwiedzania rozpoczyna się w pałacu Altranft, XIX-wiecznym dworcu, położonym w parku krajobrazowym. Szczególną topografię Łęgów, ich krajobraz wodny oraz liczący ponad 1.000 km system kanałów ukazuje „pajęczyna” Antje Scholz. Drogi wodne można prześledzić poprzez zabawę na torze kuleczkowym. Fotografie ludzi z Łęgów, filmy i stacje audio angażują wszystkie zmysły.

NA MARGINESIE

**Kafeteria Pałacowa/
Cafeteria im Schloss**
Am Anger 27
16259 Bad Freienwalde
OT Altranft

**Bocianie Muzeum/
Storchenmuseum
Rathsdorf/Altgaul**
przy starej B 167
16269 Wriezen
OT Rathsdorf
+49 33456 3349

MOST EUROPEJSKI
NEURÜDNITZ-SIEKIERKI

Europabrücke
Neurüdnitz-Siekierki
GPS 52.81285, 14.22314
74-520 Siekierki, Polska
europabruecke.de/pl

przejście graniczne dostępne
dla niepełnosprawnych

An der Europabrücke 1
16259 Oderaue
OT Neurüdnitz

Most Europejski Neurüdnitz-Siekierki jest historycznym szlakiem transportowym, a od 2005 roku stanowi również zabytek techniki. W 2022 roku most o długości 860 metrów został ponownie otwarty jako transgraniczna ścieżka rowerowa i piesza. Platforma widokowa zapewnia imponujący widok na krajobraz rzeczny. Liczne miejsca odpoczynku z tablicami informacyjnymi na temat historii konstrukcji oraz szczególnej flory i fauny okolic Odry zachęcają do chwili oddechu.

NA MARGINESIE

**Kawiarnia Odrzańskie
szczęście/Café Oderglück**
An der Europabrücke
16259 Oderaue
OT Neurüdnitz
+49 177 4100469
oderglueck.de
(w jęz. niem.)

**polsko-niemieckie trasy
wycieczkowe po obu
stronach Odry**
13 tras rowerowych
w planerze
[seenland-oderspree.de/
sprachen-languages/polski/
rower](http://seenland-oderspree.de/sprachen-languages/polski/rower)

**Szlak rowerowy Odra-Ny-
sa/ Oder-Neiße-Radweg**
oder-neisse-radweg.de
(w jęz. niem.)

WIOSKA KOLONISTÓW NEULIETZEGÖRICKE

Kolonistendorf
16259 Neulewin
OT Neulietzegöricke

Stowarzyszenie
Klub der Kolonisten
Neulietzegöricke e.V.
c/o Neulietzegöricke 27
16259 Neulewin
+49 178 1317490
klub-der-kolonisten-
neulietzegöricke.de
(w jęz. niem.)

»Lietze« to najstarsza wioska kolonistów na terenie Łęgów Odrzańskich. Do dziś stoi tu wiele domów szachulcowych, wpisanych obecnie do rejestru zabytków. Opatrzony tablicami szlak prowadzi przez wieś, opowiadając o życiu kolonistów. Każdego września wieś zaprasza na szczególny Dzień Kolonistów. Tegoroczny cykl spotkań literackich OderBuch poświęcony jest »spotkaniom polsko-niemieckim«.

Terminy można znaleźć na stronie klubderkolonistenneulietzegöricke.de (w jęz. niem.). Nieopodal znajdziecie Państwo »Teatr na Uboczu« (Theater am Rand) w Zollbrücke. Tu, wprost nad Odrą, znajdziecie Państwo też sporo miejsc, w których można zatrzymać się na przekąskę.

NA MARGINESIE

Kawiarnia Kolonistów
Kolonisten Kaffee
Neulietzegöricke 78
16259 Neulewin
OT Neulietzegöricke
+49 162 2140221
kolonisten-kaffee.de
(w jęz. niem.)

oprowadzanie w
dialekcie łązańskim
Horst Wilke
Neulietzegöricke 62
16259 Neulewin
OT Neulietzegöricke
+49 157 56851058

Theater am Rand/
»Teatr na Uboczu«
Zollbrücke 16
16259 Oderaue
OT Zollbrücke
theateramrand.de
(w jęz. niem.)

Kozia Zagroda sklepik z kozimi
lodami/Ziegenhof Zollbrücke
Zollbrücke 20
16259 Oderaue
OT Zollbrücke
+49 173 6131569
ziegenhof-zollbruecke.de
(w jęz. niem.)

KOŚCIÓŁ
ALTWUSTROW

Dorfkirche Altwustrow
Am Anger
16259 Oderaue
OT Altwustrow

Gmina kościelna
Kirchengemeinde
Neulietzegöricke
Klaus Schröder
Angerstraße 7
16259 Oderaue
OT Altwustrow

W 1789 roku rodziny chłopskie z Altwustrow wzniosły własny kościół – bez pozwolenia królewskiego. Z zewnątrz budynek szachulcowy ma dość prostą formę. Wewnątrz mieszczą się ławy oraz ołtarz ambonowy w stylu barokowym, a także wyjątkowa w północnych Niemczech późnoklasycystyczna okładka papierowa (strop). Kościół i ładny zespół zabudowań byłej wsi rybackiej co roku przyciągają spore rzesze przyjezdnych. Gdyby kościół był zamknięty, proszę się zwrócić do p. Klause Schrödera, który otworzy budynek i może zaoferować oprowadzanie. Okrężny szlak prowadzi do sąsiedniej wsi Neulietzegöricke, a dziesięć tablic informacyjnych zawiera interesujące fakty na temat obu zabytkowych wiosek.

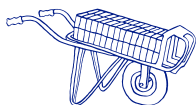

NA MARGINESIE

Sklep Elkes Hofladen
Angerstraße 19
16259 Oderaue
OT Altwustrow
elkes-hofladen.de
(w jęz. niem.)

Produkty Różne
Gemischtwaren Wagner
Neulietzegöricke 30
16259 Neulewin
OT Neulietzegöricke
+49 33457 5428

Kwiaty cięte i suszone
z łągów Odrzańskich
Kraut und Blüte
Bahnhofstraße 27
16259 Oderaue
OT Altreetz
+49 176 78469669
krautundbluete.de
(w jęz. niem.)

KOŚCIÓŁ ZASTĘPCZY ALTWRIEZEN

Ersatzkirche Wriezen
16269 Wriezen
OT Altwriezen

Stowarzyszenie
Förderverein Kirche
Altwriezen-Beauregard e. V.
Rosemarie Urban
Altwriezen 42
16269 Wriezen
+49 33456 35266
kirche-altwriezen.de
(w jęz. niem.)

Altwriezen to jedna z czterech byłych wiosek rybackich w północnych Łęgach Odrzańskich. Szachulcowy kościół był niegdyś symbolem wsi. Gminie kościelnej zabrakło jednak sił, środków i materiałów; niedokończoną budowlę rozebrano w 1973 roku. Stowarzyszenie na rzecz odbudowy kościoła pragnie go obecnie przywrócić, rozpoczynając przedsięwzięcie od wieży kościelnej. Na stronie internetowej inicjatywy znajdziecie Państwo dodatkowe informacje. Od maja do września w każdą niedzielę od godz. 14 do 17 otwarty jest kościół zastępczy. Przy kawie i ciastku własnego wypieku stowarzyszenie zaprasza na chwilę oddechu, zwiedzanie i rozmowę.

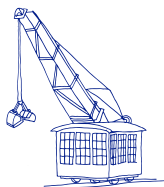
NA MARGINESIE

Kawiarnia Kolonistów
Kolonisten Kaffee
Neulietzegöricke 78
16259 Neulewin
OT Neulietzegöricke
+49 162 2140221
kolonisten-kaffee.de
(w jęz. niem.)

Produkty Różne
Gemischtwaren Wagner
Neulietzegöricke 30
16259 Neulewin
OT Neulietzegöricke
+49 33457 5428
+49 33457 5428

Szlak rowerowy wzdłuż
łęzańskiej linii kolejowej/
Oderbruchbahn-Radweg
długość 142 km
www.seenland-oderspree.
de/sprachen-languages/
polski/rower

STARY PORT WRIEZEN
WRIEZEN

**Alter Hafen Wriezen
Am Hafen 1
16269 Wriezen**

**Stowarzyszenie
Interessengemeinschaft
Hafen Wriezen e.V.**
Eckhard Brennecke
Am Hafen 1
16269 Wriezen
+49 171 3258203
hafen-wriezen.de
(w jęz. niem.)

godziny otwarcia po
uzgodnieniu terminu

Przed akcją osuszania, przeprowadzoną w połowie XVIII wieku, Wriezen był bez wątpienia stolicą Łęgów Odrzańskich. W porcie przeładowywano towary na Śląsk i Pomorze, do Polski i na teren całych Prus. Cła pobierane za transport i handel rybami płynęły do miejskich kas. Historyczne budynki w okolicach byłego portu – jak wapiennik, willa fabrykancka, spichlerz portowy czy mleczarnia – jeszcze dziś świadczą o portowej historii miasta.

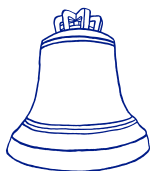
NA MARGINESIE

Ristorante Juani
Mahlerstraße 17
16269 Wriezen
+49 33456 721344
pension-tour-brandenburg.de
(w jęz. niem.)

**Zagroda pielęgnacyjna
dla dzikich zwierząt/
Wildgehege Wriezen**
Mahlerstraße 20
16269 Wriezen
otwarte codziennie
wildgehege-in-wriezen.info
(w jęz. niem.)

**Bocianie Muzeum/
Storchenmuseum
Rathsdorf/Altgau**
przy starej B 167
16269 Wriezen
OT Rathsdorf
+49 33456 3349

Ristorante »Due Amici«
Wilhelmstraße 53
16269 Wriezen
+49 171 8973380

KOŚCIÓŁ MARIACKI

WRIEZEN

Marienkirche Wriezen
Friedrich-Fröbel Straße 1
16269 Wriezen

Ewangelicka Gmina
Kościelna/
Ev. Kirchengemeinde
Wriezen

Margot Müller
Friedrich-Fröbel-Straße 1
16269 Wriezen
+49 33456 2080

Wriezen jest jednym z niewielu miast, położonych na terenie Łęgów Odrzańskich, które jednocześnie jest bodaj najsilniej związane z historią tego krajobrazu. Wieża najstarszej budowli, Kościoła Mariackiego, widoczna jest dla mieszkańców łęgów z daleka. Zburzone części kościoła poddawane są obecnie odbudowie.

Bezpośrednio przed kościołem na rynku znajduje się fontanna. Jej autorem jest rzeźbiarz Horst Engelhardt (1951–2014). Przez częściowo prowokacyjnie zestawione wypowiedzi, fontanna była niegdyś powodem dyskusji o zasięgu ponadregionalnym.

NA MARGINESIE

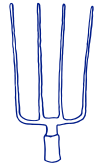
Cmentarz żydowski/
Jüdischer Friedhof
Wriezen
Siedlungsweg
16269 Wriezen

Ristorante »Due Amici«
Wilhelmstraße 53
16269 Wriezen
+49 171 8973380

Zagroda pielęgnacyjna dla
dzikich zwierząt/
Wildgehege Wriezen
Mahlerstraße 20
16269 Wriezen
täglich geöffnet
wildgehege-in-wriezen.info
(w jęz. niem.)

Tour Brandenburg
długość 1.111 km
seenland-oderspree.de/
sprachen-languages/polski/
rower

WYSTAWA THAERA
MÖGLIN

Thaer Ausstellung	kwiecień–wrzesień	
Hauptstraße 10	czwartek–niedziela	
15345 Reichenow-Möglin	godz. 11–17	
OT Möglin	październik–marzec	
+49 33456 35164	wtorek–piątek	
albrecht-daniel-thaer.org	godz. 10–16	
(PDF w jęz. polskim: http://daten2.verwaltungsportal.de/dateien/seitengenerator/faltblattpolen.pdf)	dorośli	3 €
	uczniowie	2 €
	oprowadzanie	5 €

Bohaterem Wystawy Thaera jest wpływowy pruski reformator rolny Albrecht Daniel Thaer (1752–1828), który prowadził w Möglin znaczące wzorcowe gospodarstwo rolno-naukowe. To tutaj prowadził on badania na temat zasad rolnictwa racjonalnego, wprowadzając je w życie i opisując swoją koncepcję. Jego praca miała bezpośredni wpływ na rolniczy rozwój Łęgów Odrzańskich. Naprzeciw ekspozycji znajdziecie Państwo 400-letni dom właściciela ziemskiego, w którym mieszkał sam Thaer, a także park z jego nagrobkiem oraz popiersiem, wykonanym w 1978 roku.

NA MARGINESIE

Hotel & Restauracja
Pałac/Schloss Reichenow
Neue Dorfstraße 1
15345 Reichenow-Möglin
+49 33437 276628
schlossreichenow.com
(w jęz. niem.)

IZBA PAMIĘCI
BLIESDORF

Heimatstube Bliesdorf
Am Anger 1
16269 Bliesdorf

Stowarzyszenie
Verein für dörfliche
Alltagskultur e.V.
Rotdornstr. 24
16269 Bliesdorf
+49 172 9448074
+49 152 08599327

godziny otwarcia po
uzgodnieniu terminu

W izbie pamięci Bliesdorf czeka na Państwa intrygujący wgląd w wiejski cykl dnia codziennego na terenie Łęgów Odrzańskich. Zbiór narzędzi, urządzeń gospodarstwa domowego i przedmiotów codziennego użytku podarowała przede wszystkim zapalona zbieraczka p. Vera Schröder. Jedna wizyta nie wystarczy, aby w całości zapoznać się z bogactwem tego gabinetu osobliwości. Godne polecenia są odwiedziny w kościele Bliesdorf. Jest on typowym przedstawicielem budowli, nawiązujących do marchijskiego gotyku ceglanego z końca XIX wieku.

NA MARGINESIE

Kościół/Dorfkirche
Bliesdorf
Am Anger
16269 Bliesdorf

Kawiarnia Café-Cham
w Muzeum Chamisso
kawa i ciasta
środa-niedziela i święta
godz. 11–18
+49 157 52009023
chamcafe.de
(w jęz. niem.)

MUZEUM CHAMISSO
KUNERSDORF

Chamisso Museum
Dorfstraße 1
16269 Bliesdorf
OT Kunersdorf

+49 33456 151227
kunersdorfer-musenhof.de
(w jęz. niem.)

cały rok
środa–niedziela
godz. 11–18

wstęp **3 €**
oprowadzanie **5 €**

Bohaterem nowego Muzeum Chamisso jest francusko-niemiecki poeta, botanik, przyrodnik i obywatel Adelbert von Chamisso (1781–1838). W lecie 1813 roku przebywał w ówczesnym pałacu w Kunersdorf, pisząc tu nowelę »Historia cudowna Piotra Schlemihla«, która należy dziś do kanonu literatury światowej. W latach 1815–1818 wziął udział w trzyletniej podróży dookoła świata. Jego droga życiowa była inspirująca i jednocześnie wyjątkowa. Kościół w Kunersdorf, mur z marmurowymi nagrobkami, szlachecki grób rodziny – dzieło sztuki rangi europejskiej znajdują się w bezpośredniej bliskości muzeum.

NA MARGINESIE

Kawiarnia Café-Cham

w Muzeum Chamisso
kawa i ciasta
środa-niedziela i święta
godz. 11–18
+49 157 52009023
chamcafe.de
(w jęz. niem.)

Kościół Kunersdorf

16269 Bliesdorf
OT Kunersdorf

**Grobowiec rodzinny rodu
von Lestwitz-Itzenplitz**

16269 Bliesdorf
OT Kunersdorf

BÓG RZECZNY VIADRUS GÜSTEBIESER LOOSE

**Flussgott Viadrus
w pobliżu promu Bez
Granic Gozdowice –
Güstebieser Loose
Fährstraße, L34
16259 Neulewin
OT Güstebieser Loose**

redakcja pisma Viadrus
dr Ernst-Otto Denk
Uchtenhagenstraße 22
16259 Bad Freienwalde
+49 3344 3017630
rzeźba publicznie dostępna

Na nadbrzeżu w okolicach Güstebieser Loose stoi wielka rzeźba boga rzeki Viadrusa. Pozdrawia i żegna ona podróżujących, którzy przepływają się przez rzekę polsko-niemieckim promem. Jej autorem jest rzeźbiarz Horst Engelhardt (1951–2014). Viadrus symbolizuje nową europejską Odrę. »Vivat Viadrus!« Korzystając z promu możecie Państwo kontynuować wyprawę po polskiej stronie. W Cedynskim Parku Krajobrazowym pod Cedynią jest masa pięknych punktów widokowych z panoramą doliny Odry. Muzeum w Gozdowicach informuje o operacjach armii polskiej i radzieckiej na wiosnę 1945 roku.

NA MARGINESIE

Zajazd Radler's Hof
Straße Durch Zelliner
Loose 4
15324 Letschin
+49 33478 134990
pension-im-oderbruch.de
(w jęz. niem.)

**Muzeum Pamiątek Wojsk
Inżynierskich**
Gozdowice 1
74505 Mieszkowice
+48 91 4145210

**trasy wycieczkowe przez
mosty**
wycieczki bez granic
[seenland-oderspree.de/
sprachen-languages/
polski/turystyka-piesza/
grenzenlos-unterwegs](http://seenland-oderspree.de/sprachen-languages/polski/turystyka-piesza/grenzenlos-unterwegs)

godziny przepraw i ceny
+49 33456 39960
[seenland-oderspree.de/
sprachen-languages/polski/
woda](http://seenland-oderspree.de/sprachen-languages/polski/woda)

**Szlak Rowerowy
Odra-Nysa**
długość 577 km
oder-neisse-radweg.de
(w jęz. niem.)

IZBA PAMIĘCI
NEULEWIN

Heimatstube Neulewin
Neulewin 53
16259 Neulewin

Stowarzyszenie
Heimat- und Geschichts-
verein Neulewin e.V.

Monika Kaiser
+49 33452 3371

1 maja – 3 października
soboty, niedziele i święta
godz. 14–16
i po uzgodnieniu terminu

W izbie pamięci Neulewin można wyobrazić sobie, jak wyglądało życie rodziny wyrobnika, opłacanego na dniówkę. Dom powstał w 1885 roku dla dwóch rodzin dniówkarzy. Dziś znaleźć można tu również wiele obiektów, opowiadających o historii miejscowości Neulewin.

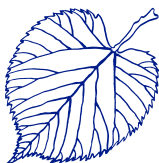
Założone w 1996 roku stowarzyszenie do dziś opiekuje się domem, zapewnia godziny otwarcia i organizuje oprowadzanie w celu przekazywania historii regionalnej oraz wiedzy o przeszłości wsi.

NA MARGINESIE

**Stodoła na Łęgach/
Die Oderbruchscheune**
rękodzieło ze srebra,
drewna i ceramiki
Neulewin 142
16259 Neulewin
oderbruchscheune.de
(w jęz. niem.)

**Szlak rowerowy wzdłuż
tęzańskiej linii kolejowej
Oderbruchbahn-Radweg**
długość 123 km
seenland-oderspree.de/
sprachen-languages/polski/
rower

ALEJA LIPOWA

NEUBARNIM

Lindenallee Neubarnim
15324 Letschin
OT Neubarnim

Regina Krüger
Neubarnimer Dorfstraße 5
15324 Letschin
OT Neubarnim
+49 172 1833560
kruger-r@gmx.de

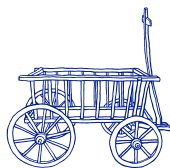
Aleja lipowa w Neubarnim stanowi symbol wioski kolonistów, założonej między 1754 a 1756 rokiem jako wieś placowo-ulicowa. Jest to najdłuższa aleja lipowa w całej Brandenburgii. W lecie odbywa się tu znany daleko poza granicami wsi »Festyn Lipowy« (Lindenfest). Aleja lipowa prowadzi wzdłuż dwóch dwupiętrowych domów szachulcowych, wpisanych do rejestru zabytków, a także przy jednym z ostatnich tzw. »domów awantur«. W bliźniakach tego typu miało ponoć szczególnie często dochodzić do waśni we wspólnej kuchni bezkominowej.

NA MARGINESIE

**Sklep mięsny/
Fleischerei**
Andreas Herter
Neubarnimer Dorfstraße 84
15324 Letschin
OT Neubarnim
+49 33452 3324

POMNIK STAREGO FRYCA
NEUTREBBIN

**Alter Fritz Denkmal
Neutrebbin
Friedensplatz
15320 Neutrebbin**

**Stowarzyszenie
Interessensgemeinschaft
Alter Fritz e.V.
Hauptstraße 54
15320 Neutrebbin**

Neutrebbin jest największą wsią kolonistów w Łęgach Odrzańskich. Z okazji 200-lecia Królestwa Prus postawiono tu pomnik z brązu Fryderykowi II (1712–1786). »Stary Fryc« rozpoczął w XVIII wieku akcję osuszania obszarów bagnistych w celu pozyskania żyznych terenów rolniczych. Również w Letschinie i Neuhardenbergu można zobaczyć poświęcone mu pomniki.

NA MARGINESIE

**Izba w Łęgach Muzeum
Lokalne/Oderbruchstube**

Wriezener Straße 1
15320 Neutrebbin
oderbruchstube.de
(w jęz. niem.)

**Pomnik/Denkmal
Fryderyka II**

Schloss Neuhardenberg
Schinkelplatz
15320 Neuhardenberg

**Pomnik Starego Fryca/
Alter Fritz Denkmal
Letschin**

Friedrichstraße
15324 Letschin

Gospoda i Pensjonat

**»Pod Starym Frycem«/
»Zum Alten Fritz«**
Altlewin 18
15320 Neutrebbin
+49 33452 418
gasthof-zum-alten-fritz.de
(w jęz. niem.)

**Szlak rowerowy Śladami
Starego Fryca/Auf den
Spuren des Alten Fritz**

długość 65 km
seenland-oderspree.de/
sprachen-languages/polski/
rower/auf-den-spuren-des-
alten-fritz

IZBA PAMIĘCI DŁUGI DOM
ALTFRIEDLAND

**Heimatstube Langes Haus
Fischerstraße 21c**

15320 Neuhardenberg
OT Altfriedland
+49 33476 603852
langes-haus-altfriedland.de
(w jęz. niem.)

**Stowarzyszenie
Langes Haus
Altfriedland e.V.**

Ulrich Dahl
Meirangasse 5
15320 Neuhardenberg
OT Altfriedland
info@langes-haus-
altfriedland.de

sobota–niedziela
godz. 14–17
i po uzgodnieniu terminu

Altfriedland leży na mierzei między jeziorami Klostersee, Kietzer See i licznymi stawami rybnymi. Jest tu wiele do odkrycia: klasztor, kościół, dawny dwór, kąpielisko, flora i fauna jako część Parku Krajobrazowego Märkische Schweiz oraz Długi Dom z ogrodem ziołowym i izbą pamięci. Zorganizowana w dawnym domu pracowników folwarcznych wystawa prezentuje dwanaście miejsc i ich historie wraz z wybranymi artefaktami. Najważniejsze wydarzenia we wsi stanowią festyn w pierwszy weekend sierpnia oraz koncerty w refektarzu ruin klasztoru.

NA MARGINESIE

**Klasztor cysterek
Altfriedland**

Fischerstraße
15320 Neuhardenberg
OT Altfriedland
kultur-altfriedland.de
(w jęz. niem.)

Landpraxis Altfriedland

retreats, seminaria i kursy
Meirangasse 5
15320 Neuhardenberg
+49 33476603852
landpraxisaltfriedland.de
(w jęz. niem.)

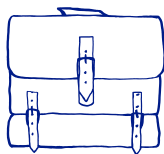
**oprowadzania organizo-
wane przez Naturwacht**

Naturpark Märkische
Schweiz
+49 33433 6063

**Tawerna klasztorna/
Klosterschänke
Altfriedland**

Fischerstraße 34a
15320 Neuhardenberg
OT Altfriedland
+49 172 3029421
altfriedland.com
(w jęz. niem.)

DOM SZKOLNY I MODLITEWNY
WUSCHEWIER

**Schul- und Bethaus
Wuschewier
Dorfstraße 16
15320 Neutrebbin
OT Wuschewier**

**Stowarzyszenie
Förderverein Schul- und
Bethaus Wuschewier e.V.**
Burkhardt Baer
+49 33474 38577
bethaus-wuschewier.de
(w jęz. niem.)

Dom Szkolny i Modlitewny został wybudowany w 1764 roku w centrum wsi jako podłużny budynek szachulcowy. Pod jednym dachem mieściła się tu szkoła, kościół, mieszkanie nauczyciela i pierwotnie także mieszkanie gminnego kaznodziei. W XIX wieku był wielokrotnie rozbudowywany, dobudowano też wieżę. Swoją aktualną formę wewnątrz kościoła otrzymało wraz z wbudowaniem organów, wykonanych w fabryce Mickleya. Nieopodal Wuschewier można odwiedzić założenie klasztorne Altfriedland. Klasztorne jezioro z przyległą łąką do leżakowania zachęca w lecie do kąpieli.

NA MARGINESIE

**Sklep mięsny/
Fleischerei Butschke**
Dorfstraße 37
15320 Neutrebbin
OT Wuschewier
+49 33474 57088

**Klasztor cysterek
Altfriedland**
Fischerstraße
15320 Neuhardenberg
OT Altfriedland
kultur-altfriedland.de
(w jęz. niem.)

**Tawerna klasztorna/
Klosterschänke
Altfriedland**
Fischerstraße 34a
15320 Neuhardenberg
OT Altfriedland
+49 172 3029421
altfriedland.com
(w jęz. niem.)

KOŚCIÓŁ KOLONISTÓW

SIETZING

Kolonistenkirche Sizing
Sietzinger Dorfstraße
15324 Letschin

Stowarzyszenie Förderverein
Freundeskreis Fachwerkkirche
Sietzing e. V.

Karl-Heinz Sommerfeld
+49 33474 518
fachwerkkirchesietzing.
wordpress.com
(w jęz. niem.)

Mały kościół szachulcowy w Sietzing leży pośrodku miejscowości. Długo był on w stanie grożącym zawaleniem, przez rysy w murach można było wyglądać na zewnątrz. W 2015 roku powstało stowarzyszenie na rzecz odbudowy, które w ledwie pięć lat zebrało fundusze na generalny remont w roku 2020. Dziś znów jest on miejscem spotkań i regularnych wydarzeń.

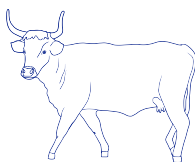

NA MARGINESIE

**Kawiarnia Dworek/
Landhaus Treptow**
Karl-Marx-Straße 6
15324 Letschin
+49 33475 57666
landhaus-treptow.de
(w jęz. niem.)

Szlak rowerowy
**Theodora Fontanego/
Theodor-Fontane-Radweg**
długość 220 km
radzeit.de/mit-fontane-
durchs-oderbruch
(w jęz. niem.)

SERWATKOWNIA SCHINKELA
AUF BÄRWINKEL

**Schinkels Molkenhaus
Bärwinkel 19
15320 Neuhardenberg
OT Bärwinkel**

**Stowarzyszenie
Förderverein
Bärwinkel e.V.**
+49 171 4121206
foerderverein-baerwinkel.de

kwiecień–październik
niedziele godz. 11–15

Dokonana przez Karla Friedricha Schinkela rekonstrukcja Świątyni Salomona jest pierwszą neoromańską budowlą na kontynencie europejskim, wzniesioną z nieotynkowanego kamienia darniowego, osadu typowego dla Łęgów Odrzańskich. »Osobliwa forma« zabudowań, zaprojektowana przez Friedricha Gilly'ego, jest wkomponowana jako pleasure ground w pola folwarku Quilitz (Neuhardenberg), stanowiąc unikat w historii ogrodów krajobrazowych. Wystawa »Młody Schinkel 1800–1803« objaśnia historię budowy serwatkowni i wyjaśnia rozwój hodowli bydła mlecznego w ramach rolnictwa policentrycznego w Łęgach Odrzańskich.

NA MARGINESIE

**Farma owiec mlecznych/
Milchschaafhof Pimpinelle**
sprzedaż na miejscu
Lindenstraße 20
15320 Neuhardenberg
OT Quappendorf
+49 33476 606824
milchschaafhof-pimpinelle.de
(w jęz. niem.)

**Karczma/Landgasthaus
Brennerei**
Schinkelplatz
15320 Neuhardenberg
+49 33476 600-0
schlossneuhardenberg.de/
pl/hotel/oferta-gastronomi-
czna.html

**Patac/Schloss
Neuhardenberg**
Schinkelplatz 1–8
15320 Neuhardenberg
+49 33476 600-0
schlossneuhardenberg.de/pl/
index.html

SZKOŁA WIEJSKA NEUHARDENBERG

**Dorfschule
Neuhardenberg
Karl-Marx-Allee 22
15320 Neuhardenberg**

**Stowarzyszenie
Heimatverein
Neuhardenberg e.V.**
+49 151 65666955
[schlossneuhardenberg.de/
pl/index.html](http://schlossneuhardenberg.de/pl/index.html)

Wielkanoc – koniec
października
soboty, niedziele i święta
godz. 12–17

Szkoła wiejska w Neuhardenberg stanowi część znanego w regionie zespołu budowli »Pałacu Neuhardenberg«, objętego ochroną zabytków. W budynku przy szkole, wybudowanym w 1905 roku, stowarzyszenie regionalne Heimatverein Neuhardenberg opowiada na wystawach czasowych i stałych o życiu na wsi, historii miejsca i lokalnych zwyczajach. W nawiązaniu do utrwalonej tu anegdoty o kwaśnym winie, będącym przyczyną dziur w skarpetach, powstał tzw. Bol-lenfüßlerfest, na który stowarzyszenie zaprasza każdej jesieni.

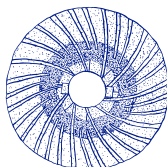
NA MARGINESIE

**Pałac/Schloss
Neuhardenberg**
Schinkelplatz 1–8
15320 Neuhardenberg
+49 33476 600-0
[schlossneuhardenberg.de/
pl/index.html](http://schlossneuhardenberg.de/pl/index.html)

**Szlak Rowerowy
Marchijskich Pałaców/
Märkische Schlössertour**
długość 180 km
[seenland-oderspree.de/
sprachen-languages/polski/
rower](http://seenland-oderspree.de/sprachen-languages/polski/rower)

**Karczma/Landgasthaus
Brennerei**
Schinkelplatz
15320 Neuhardenberg
+49 33476 600-0
[schlossneuhardenberg.de/
pl/hotel/oferta-gastronomi-
czna.html](http://schlossneuhardenberg.de/pl/hotel/oferta-gastronomi-czna.html)

MŁYN OBROTOWY
WILHELMSAUE

**Bockwindmühle
Wilhelmsaue
15324 Letschin
OT Wilhelmsaue**

Gmina Letschin
033475 605927
młynarz
Marco Scheibel
+49 173 6109027

kwiecień-październik
soboty i niedziele
godz. 12-17

Niegdyś na wzniesieniach Łęgów Odrzańskich stało ponad 100 młynów obrotowych, tzw. koźlaków. Koźlak w Wilhelmsaue jest ostatnim z tego gatunku, stanowiąc cel wycieczek nie tylko w dniu mielenia w zielonoświątkowy poniedziałek. Przy wsparciu młynarza p. Marco Scheibela dzieci mogą zmielić własną śrutę. Oferowane jest też oprowadzanie.

W karczmie »Tak czy tak« można spożyć posiłek w przytulnej atmosferze po telefonicznym uzgodnieniu terminu.

NA MARGINESIE

**Karczma »Tak czy tak«/
Gasthaus »So oder So«**
Dorfstraße 19
15324 Letschin
OT Wilhelmsaue
+49 173 7237873
wilhelmsaue.de
(w jęz. niem.)

IZBY PAMIĘCI

W LETSCHIN

**Letschiner Heimatstuben
Haus Birkenweg
Letschiner Birkenweg 1
15324 Letschin**
+49 33475 50797
letschin.de
(w jęz. niem.)

środa–piątek
godz. 11–17
soboty, niedziele i święta
godz. 14–17
oraz po uzgodnieniu
terminu

dorośli	3 €
6–14 lat	1,50 €
bilet rodzinny	5 €
bilet grupowy	20 €

Letschin jest tajną stolicą Łęgów Odrzańskich. Izby pamięci w Letschin są miejscem spotkań, wydarzeń i opowieści o przeszłości. Dają wgląd w historię Letschina i jego okolic. Bohaterem jednej z przestrzeni wystawienniczych jest pisarz Theodor Fontane (1819–1898). Ojciec autora »Effi Briest« prowadził w Letschin aptekę. W ciągu całego roku odbywają się też wystawy, wieczory literackie i wykłady. We wsi znajdziecie Państwo też różne możliwości zakupowe i oferty gastronomiczne.

NA MARGINESIE

**Pomnik Starego Fryca/
Alter Fritz Denkmal
Letschin**
Friedrichstraße
15324 Letschin

**Lodziarnia/
Eiscafé Philipp**
15324 Letschin
Fontanestraße 1
+49 33475 233

**Szczęśliwy kogut/
Hahn im Glück**
wina, delikatesy i prezenty
Friedrichstraße 3
15324 Letschin
hahn-im-glueck.com
(w jęz. niem.)

**Kawiarnia Dworek/
Landhaus Treptow**
15324 Letschin
Karl-Marx-Straße 6
+49 33475 57666
landhaus-treptow.de
(w jęz. niem.)

**Sklep warzywny/
Der Gemüseladen**
Karl-Marx-Straße 12
15324 Letschin
+49 33475 50717

CMENTARZ ŻYDOWSKI
GROSS NEUENDORF

**Jüdischer Friedhof
Groß Neuendorf
Parkweg 5
15324 Letschin
OT Groß Neuendorf**

Karin Rindfleisch
Poststraße 8
15324 Letschin
OT Groß Neuendorf
+49 33478 222

Mały cmentarz leży na północnym krańcu miejscowości Groß Neuendorf. Łatwo go znaleźć, ponieważ cały jest obwiedziony murem, a brama wejściowa zwieńczona menorą. Świadkiem żydowskiej diaspory w Łęgach Odrzańskich jest również synagoga, dobudowana do prostego domu mieszkalnego. Zamurowane ostre łuki okien i tablica informacyjna pomagają odnaleźć budynek.

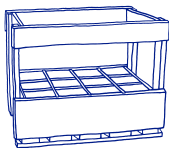
NA MARGINESIE

**Kucharz i Sztuka/
Koch und Kunst**
Galeria w Łęgach
Odrzańskich
Stefan Hessheimer
15324 Letschin
OT Groß Neuendorf
Poststraße 12
kochundkunst.de
(w jęz. niem.)

**Olchowy Dworek –
Wszystko o Owcach
Erlenhof im Oderbruch**
Kienitzer Oderstraße 51
15324 Letschin
OT Kienitz Nord
+49 33478 38980
erlenhof-im-oderbruch.de
(w jęz. niem.)

**Pod Błękitną Kotwicą/
Zum Blauen Anker**
przekąski i kawiarnia
Hafenstraße 2A
15324 Letschin
OT Groß Neuendorf
+49 178 3433117

Wypożyczalnia kajaków
Birkenring 45
15324 Letschin
OT Groß Neuendorf
+49 171 9193126
naturaktiv-gn.de
(w jęz. niem.)

PORT KULTURY
GROSS NEUENDORF

**Kulturhafen
Groß Neuendorf
Hafenstraße 1a
15324 Letschin
OT Groß Neuendorf**

Położone bezpośrednio nad Odrą, niedawno odrestaurowane budynki i urządzenia portowe mogą uchodzić za symbol miejscowości. Stanowią one sporą część liczącej już 650 lat historii, w której przeładunek towarów na Odrze od zawsze odgrywał istotną rolę. Stąd można udać się rowerem wzdłuż rzeki, zarówno na południe jak i na północ. »Kawiarnia w Wieży« (Turmcafé) na dolnym piętrze wieży przeładunkowej zaprasza na kawę i ciastko, a także rzut oka na polską stronę Odry.

NA MARGINESIE

**Kawiarnia i noclegi w
Wieży/Turmcafé und
Ferienwohnung**

Hafenstraße 1 a
15324 Letschin
OT Groß Neuendorf
+49 30 50562471
verladeturm.de
(w jęz. niem.)

**Olchowy Dworek –
Wszystko o Owcach
Erlenhof im Oderbruch**

Kienitzer Oderstraße 51
15324 Letschin
OT Kienitz Nord
+49 33478 38980
erlenhof-im-oderbruch.de
(w jęz. niem.)

**Pod Błękitną Kotwicą/
»Zum Blauen Anker«**

przekąski i kawiarnia
Hafenstraße 2A
15324 Letschin
OT Groß Neuendorf
+49 178 3433117

Wypożyczalnia kajaków

Birkenring 45
15324 Letschin
OT Groß Neuendorf
+49 171 9193126
naturaktiv-gn.de
(w jęz. niem.)

ZESPÓŁ POMNIKOWY WOJEN
ŚWIATOWYCH KIENITZ

**Denkmalensemble
Weltkriege
Str. d. Befreiung 18
15324 Letschin
OT Kienitz**

**Stowarzyszenie Kienitzer
Ortsverein Heimat
und Landschaft e.V.**
Edgar Petrick
+49 33475 50797
letschiner-heimatstuben@
letschin.de

We wczesnych godzinach porannych 31 stycznia 1945 roku oddziały Armii Czerwonej przekroczyły Odrę i utworzyły pierwszy przyczółek na terenie dzisiejszych Niemiec. Kwartał później została zakończona II wojna światowa. W oparciu o to wydarzenie w 1970 roku utworzono tu miejsce pamięci. Od tamtej pory pośrodku miejscowości stoi rosyjski czołg T-34. Zespół pomnikowy w Kienitz, informujący o wydarzeniach wojen światowych, uzupełnia pomnik I wojny światowej (1914–1918), pomnik „Ofiarom 1939–1945“ i stela upamiętniająca przyczółek na Odrze.

NA MARGINESIE

**»Gospoda Portowa«/
Gasthof »Zum Hafen«**
Deichweg 20
15324 Letschin OT Kienitz
+49 33478 440
gasthof-zum-hafen-kienitz.de
(w jęz. niem.)

**Centrum Agroturystyczne/
Naturerlebnishof Uferloos**
Deichweg 9
15324 Letschin OT Kienitz
+49 33478 38976
uferloos.de/en/
(w jęz. niem. i ang.)

**Młyn portowy/
Hafenmühle Kienitz**
Deichweg 7
15324 Letschin OT Kienitz
+49 33478 387775
hafenmuehle-kienitz.de
(w jęz. niem.)

**Kawiarnia przykościelna
»Niebo & ziemia«/
»Himmel & Erde«**
Schulstraße 15
15324 Letschin
OT Kienitz
+4933478 422
kirchencafe-kienitz.de
(w jęz. niem.)

IZBA PAMIĘCI

WOLLUP

Heimatstube Wollup
Bastaer Straße
15324 Letschin
OT Wollup

Stowarzyszenie
Domäne Wollup e.V.
Cornelia Kuzmenko
+49 33475 50911
+49 162 2190027

godziny otwarcia po
uzgodnieniu terminu

Izba pamięci wprowadza w rozwój pruskiej domeny Wollup, opowiadając o życiu reformatora rolnictwa Johanna Gottlieba Koppego (1782–1863). W spichlerzu zbożowym czekają na Państwa liczne ślady minionego życia w tej wiejskiej okolicy. Godny polecenia jest też spacer przez zarośnięty park folwarczny pośród starych drzew i strumyków. Przed odwiedzinami w izbie pamięci konieczne jest umówienie terminu.

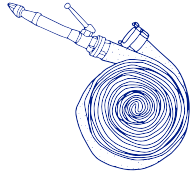
NA MARGINESIE

**Młyn portowy/
Hafenmühle Kienitz**
Deichweg 7
15324 Letschin OT Kienitz
+49 33478 387775
hafenmuehle-kienitz.de
(w jęz. niem.)

**Lodziarnia/
Eiscafé Philipp**
Fontanestraße 1
15324 Letschin
+49 33475 233

**Kawiarnia Dworek/
Landhaus Treptow**
15324 Letschin
Karl-Marx-Straße 6
+49 33475 57666
landhaus-treptow.de
(w jęz. niem.)

REMIZA
GUSOW

Spritzenhaus Gusow
Hauptstraße 30
15306 Gusow-Platkow

**Ochotnicza Straż Pożarna/
Freiwillige Feuerwehr**
Gusow-Platkow

Naczelnik Tino Krebs
Breitscheidstraße 10
15306 Gusow-Platkow
OT Gusow

feuerwehr.gusow.platkow@gmail.com

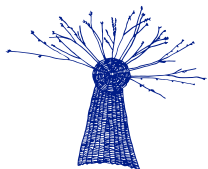
Ochotnicza Straż Pożarna stanowi ważną część wsi. Nie tylko gasi pożary i neutralizuje zagrożenia, ale integruje również miejscową społeczność. Remiza została wybudowana, zanim w 1912 roku wybudowano obok tzw. wieżę wężową. Obok funkcji magazynu na sprzęt gaśniczy służyła również jako miejscowe więzienie. W 1938 roku osadzono tu radnego okręgowego Paula Bettgego, ponieważ podczas wyborów do Reichstagu nie zagłosował na NSDAP. Jego imieniem nazwano jedną z tutejszych ulic. Smaczne bułeczki i inne wypieki można dostać w tradycyjnej piekarni nieopodal.

NA MARGINESIE

**Piekarnia/
Bäckerei Studier**
Hauptstraße 51
15306 Gusow-Platkow
+49 3346 844546

**Muzeum/
Museum Platkow**
Dorfstraße 18
15306 Gusow-Platkow
museumplatkow.de
(w jęz. niem.)

MUZEUM WIKLINIARSTWA
BUSCHDORF

**Korbmachermuseum
Buschdorf
Buschdorfer Straße 15
15328 Zechin
OT Buschdorf**

**Stowarzyszenie
Arbeitsinitiative Letschin e.V.**
Bahnhofstraße 31
15324 Letschin
+49 33475 570190
+49 173 7720326
info-letschin@t-online.de

W byłym budynku szkolnym w Buschdorf znajduje się dziś jedyne w całej Brandenburgii muzeum wikliniarstwa. Założyła je koszykarka Thea Müller (1961–2019). Pokazuje ono ogromną ilość wyplatanych przedmiotów z całego świata, a także prezentuje znaczenie rękodzieła wikliniarskiego w Łęgach Odrzańskich.

Za muzeum znajduje się stodoła, w której działa wiejski piec. Co środę między niedzielą wielkanocną a październikiem wypiekane jest tu ciasto cukrowe.

NA MARGINESIE

**Izdebka na Łęgach/
Oderbruchstübchen**
sympatyczna gospoda
Postplatz 4
15328 Zechin
+49 33473 90839

**Camping i kąpielisko/
Oderbruch Camp Zechin**
Hauptstraße 1 b
15328 Zechin
+49 33473 59101
oderbruchcamp-zechin.de
(w jęz. niem.)

DOM SZKOLNY I MODLITEWNY
ALTLANGSOW

**Schul- und Bethaus
Altlangsov
Altlangsov 11
15306 Seelow
OT Werbig**

**Stowarzyszenie
Förderverein Schul- und
Bethaus Altlangsov**
+49 3346 844343
schulundbethaus-
altlangsov.de
(w jęz. niem.)

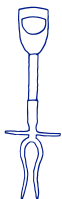
Zachowane w oryginale ławki przed Domem Szkolnym i Modlitewnym, wybudowanym w 1832 roku według planów Schinkela, dziś nadal służą do wypoczynku podczas licznych wystaw i wydarzeń w Altlangsov. Przestrzeń kościoła oświetlana jest przez duże okno na ścianie zachodniej, tworząc wyjątkową atmosferę w przestrzeni wystawienniczej, użytkowanej przez stowarzyszenie. Wszystkie terminy imprez dostępne są na podanej stronie internetowej.

NA MARGINESIE

**Noclegi wakacyjne
w budynku Schinkela/
Ferienwohnung
im Schinkelbau**
Altlangsov 11
15306 Seelow
OT Werbig/Altlangsov
+49 3346 844343
+49 176 80191488

**Kawiarnia Artystyczna
w Domu Szkolnym i
Modlitewnym/
Kunstcafé**
im Schul- und Bethaus
sobota-niedziela
godz. 14–17
+49 176 80191488

MUZEUM WSI
FRIEDRICHSAUE

**Dorfmuseum
Friedrichsaue
Dorfstraße 6
15328 Zechin
OT Friedrichsaue**

**Dyrektor Muzeum
Helmut Hulitschke**
Neuer Weg 11
15328 Zechin
OT Friedrichsaue
+49 33473 3251

godziny otwarcia po
uzgodnieniu terminu

Muzeum Wsi Friedrichsaue ma dla Państwa w zanadrzu obszerny zbiór artefaktów historii regionalnej i rolniczej tych okolic. W oparciu o te przedmioty dyrektor muzeum i dyplomowany inżynier rolnictwa Helmut Hulitschke opowiada jak mało kto o życiu i pracy na wsi.

Muzeum wiejskie przypomina też o spustoszeniach II wojny światowej. Niedaleko stąd położone jest miejsce pamięci i »Muzeum Wzgórza Seelowskie« (Museum Seelower Höhen); informują one o najważniejszym placu boju pod koniec II wojny światowej.

NA MARGINESIE

**Wzgórza Seelowskie/
Seelower Höhen
miejsce pamięci i muzeum**
Küstriner Straße 28 a
15306 Seelow
+49 3346 597
seelowerhoehen.de
(w jęz. niem.)

**Młyn Portowy/
Hafenmühle Kienitz**
galeria, kawiarnia, noclegi
Deichweg 7
15324 Letschin
OT Kienitz
+49 33478 387775
hafenmuehle-kienitz.de
(w jęz. niem.)

KOMPLEKS SIMONA
W SCHWEIZERHAUS SEELOW

Simonische Anlagen
Am Schweizerhaus 1-5
15306 Seelow
+49 3346 4291910
heimatverein-seelow.de
(w jęz. niem.)

teren ogólnie dostępny
poniedziałek–piątek
godz. 9–14

wystawa i kawiarnia
muzealna
wtorek–czwartek
godz. 14–17

Za czasów swojej świetności, na początku XX wieku, kompleks Simona był szeroko znany. Berliński bankier Hugo Simon kupił w 1919 roku tzw. Schweizerhaus – budynek, będący turystycznym lokalem gastronomicznym, wraz z przynależnymi budynkami; następnie przebudował całość na wzorcowe gospodarstwo rolnicze. Jednocześnie jako socjaldemokrata, pacyfista, minister finansów i mecenas sztuki podejmował tam przyjaciół i gości ze świata polityki, kultury i sztuki; potem, w 1933 roku, zmuszony został do ucieczki przed narodowymi socjalistami. Dziś Stowarzyszenie »Schweizerhaus Seelow« oferuje oprowadzanie po terenie. Wystawa prezentuje życie Hugo Simona.

NA MARGINESIE

**Wzgórza Seelowskie/
Seelower Höhen**
miejsce pamięci i muzeum
Küstriner Straße 28 a
15306 Seelow
+49 3346 597
seelowerhoeen.de
(w jęz. niem.)

**Muzeum regionalne/
Heimatemuseum Rathstock**
Lindenstraße 13
15328 Alt Tucheband
OT Rathstock
heimatverein@rathstock.de
+49 33601 46696

Kawiarnia muzealna
**w Schweizerhaus/
Museumscafé**
wtorek–czwartek
godz. 14–17

MUZEUM FILMU
GOLZOW

Filmmuseum Golzow
Hauptstraße 16
15328 Golzow (Oderbruch)

+49 33472 51882
kinder-von-golzow.com
(w jęz. niem.)

środa-sobota
godz. 11-16

dorośli **4,50 €**
8-16 lat **1,50 €**

Wystawa dotycząca powstania słynnego długoterminowego projektu dokumentalnego »Dzieci z Golzow« (Die Kinder von Golzow) uzupełniona jest bogatym zbiorem fotografii, poświęconych historii rolnictwa w tej okolicy i samej wsi. W niemal oryginalnie zachowanym pomieszczeniu montażowym nawet dziś możliwa jest kontynuacja prac; kilkaset rolek nieopublikowanych ujęć wciąż czeka na obróbkę.

NA MARGINESIE

**Restauracja & Lodziarnia/
Restaurant & Eiscafé
Schreiber**

Hauptstraße 33
15328 Golzow
+49 33472 247

**Karczma i Pensjonat/
Gasthaus & Pension
Wagner**

Hauptstraße 67
15328 Golzow
+49 33472 50296
+49 172 3854567
gasthaus-pension-wagner.de
(w jęz. niem.)

**Piekarnia - Cukiernia/
Bäckerei - Konditorei
Baumgärtel**

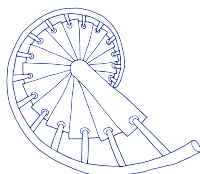
Hauptstraße 30
15328 Golzow
+49 33472 367
baeckerei-konditorei-baum-
gaertel.de
(w jęz. niem.)

**Muzeum regionalne/
Heimatemuseum Rathstock**

Lindenstraße 13
15328 Alt Tucheband
OT Rathstock
heimatverein@rathstock.de
+49 33601 46696

RUINA KOŚCIOŁA

PODELZIG

Kirchenruine Podelzig
Podelzig Hauptstraße
15326 Podelzig

Iris Marggraf
+49 33601 62923

ruina publicznie dostępna
oprowadzanie na życzenie

Jak już Theodor Fontane pisał w swojej pierwszej powieści, ruina kościoła w Podelzig jest charakterystycznym elementem krajobrazu na południowych kresach Łęgów Odrzańskich. W wieży kościelnej mieści się miejsce pochówku Konrada von Burgsdorffa (1595–1652) — w owym czasie znaczącego wojskowego i polityka. Jego ozdobny sarkofag wystawiony jest w »Nowym Muzeum« (Neues Museum) w Berlinie. Platforma widokowa na szczycie wieży kościelnej oferuje fantastyczne widoki na okolicę — idealny punkt wypadowy do dalszych peregrynacji Łęgów Odrzańskich. Bliższe informacje znajdziecie Państwo na tablicy informacyjnej przed kościołem.

NA MARGINESIE

Wiejska Karczma
»Z przyprawami
i na stodko«/
Dorfstube Würzig oder Süß
Hauptstraße 38
15326 Podelzig
+49 33601 209
+49 172 3148965

Księży Kanion/Stoki Adonisa
Priesterschlucht/
Adonishänge
szlak okrężny
Priesterschlucht
na północ od Podelzig
czas ok. 1 godziny

wiadukty wschodniej linii
kolejowej/Ostbahnviadukte
w okolicy Podelzig
informacje: tablica przed
kościółem (w jęz. niem.)

Szlak rowerowy i wędrowny
Natura Trail
flora stepowa na Ziemi
Lubuskiej
długość 35 km
brandenburg-tourism.com
(w jęz. niem. i ang.)

Ruina kościoła/
Stüler-Kirche Reitwein
Hathenower Weg 4
15328 Reitwein

MIEJSCE DZIAŁAŃ WOJENNYCH

PAŁAC KLESSIN

**Kriegsschauplatz
Schloss Klessin**
GPS 52.45873, 14.55714
15326 Podelzig OT Klessin

**Stowarzyszenie
Wuhdener Heimatverein e.V.**
+49 33601 224
kriegsschauplatz-schloss-
klessin.de
(w jęz. niem.)

publicznie dostępne

Wiosną 1945 roku posiadłość Klessin w Reitweiner Sporn była strategicznie ważnym punktem dla niemieckiego Wehrmachtu oraz najsilniejszym i najdłuższym bronionym przyczółkiem na froncie odrzańskim. Z tego miejsca wyraźnie widać było pięć mostów na Odrze, oddalonej o około dwa kilometry. Po tygodniach walk majątek oraz wioski Wuhden i Klessin zostały całkowicie zniszczone. Miejsce pamięci upamiętnia straszne wydarzenia oraz ich ofiary za pomocą tablic informacyjnych w czterech językach, słupów akustycznych i repliki portalu pałacowego.

NA MARGINESIE

Bunkier Żukowa
GPS 52.49688, 14.56908
oznaczona droga z Reitwein

Fort Gorgast
Fort Gorgast Haus 3
15328 Küstriner Vorland
+49 33472 51632
fort-gorgast.de
(w jęz. niem.)

Europejski długodystansowy szlak pieszy E11
po wzgórzach odrzańskich
etap: Reitwein-Wuhden-
Klessin-Lebus
długość 9 km

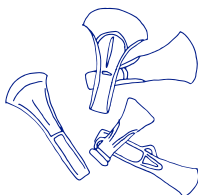
Wiejska Karczma
»Z przyprawami
i na słodko«/Dorfstube
»Würzig oder Süß«

Hauptstraße 38
15326 Podelzig
+49 33601 209
+49 172 3148965

Trasa rowerowa Odra-Nysa
1,5 km na zachód od Klessina
oder-neisse-radweg.de
(w jęz. niem.)

**Ruina kościoła/
Stüler-Kirche Reitwein**
Hathenower Weg 4
15328 Reitwein

MUZEUM
DOM ZIEMI LUBUSKIEJ

**Museum
Haus Lebuser Land
Schulstraße 7
15326 Lebus**

+49 33604 230
heimatverein-lebus.de
(w jęz. niem.)

kwiecień–październik
środa–niedziela
godz. 13–16
i po uzgodnieniu terminu

dorośli **2 €**

Miasteczko Lebus położone jest pośród idyllicznego krajobrazu, pełnego wzgórz i błoni. Leży ok. dziesięciu kilometrów na północ od Frankfurtu n. Odrą. Ze Wzgórza Zamkowego (Burgberg) możecie Państwo rozkoszować się wspaniałą panoramą na Odrę, daleko w głąb terenów po polskiej stronie. Zbocza koryta Odry, porośnięte adonisem – miłkiem wiosennym – przyciągają na wiosnę tysiące przybyszy. »Dom Ziemi Lubuskiej« opowiada o historii miasta i regionu. Obok wystaw czasowych i stałych stowarzyszenie oferuje wykłady, kółka czytelnicze i wycieczki. Rzut oka na program działań wskazany jest o każdej porze roku.

NA MARGINESIE

Odtworzony zarys zamku

Turmberg
15326 Lebus

**Stoki Pontyjskie i adonis/
Pontische Hänge &
Adoniströschen**

ścieżka tematyczna adonisa
zbocza odrzańskie na pld.
od Lebus
czas 1,5 godz.

**Restauracja »Widok na
Odrę«/»Oderblick«**

Kietzer Straße 22
15326 Lebus
+49 33604 449449

Rosyjskie mogiły wojenne

Lindenstraße
15326 Lebus

Kościół ewangelicki

Schulstraße
15326 Lebus

INFORMACJA

TURYSTYCZNA

Informacja Turystyczna w Binnenschiffahrtsmuseum Oderberg

Hermann-Seidel-Straße 44
16248 Oderberg
+49 33369 470
+49 33369 539321
bs-museum-oderberg.
de/texte/seite.
php?id=477680&lang=pl

Informacja Turystyczna w Krafthaus am Schiffs- hebewerk Niederfinow

Lieper Schleuse 6
16248 Niederfinow
+49 33362 71377
britz-chorin-oderberg.de
(w jęz. niem.)

Informacja Turystyczna Bad Freienwalde

Uchtenhagenstraße 3
16259 Bad Freienwalde
+49 3344 150890
bad-freienwalde.de
(w jęz. niem.)

Punkt Informacyjnyjny

Letschin

Letschiner Birkenweg 1
15324 Letschin
+49 33475 570190
letschin.de
(w jęz. niem.)

Informacja Neuhardenberg Neuhardenberger Land Tourismus e. V.

Karl-Marx-Allee 23
15320 Neuhardenberg
+49 33476 60477
neuhardenberg-
information.de
(w jęz. niem.)

Informacja Turystyczna Märkische Schweiz

Sebastian-Kneipp-Weg 1
15377 Buckow
(Märkische Schweiz)
+49 33433 150031
amt-maerkische-schweiz.de/
tourismus
(w jęz. niem.)

Informacja Turystyczna Oderbruch und Lebuser Land e. V.

Mittelstraße 10
15306 Seelow
+49 3346 849808
oderbruch-tourismus.de
(w jęz. niem.)

Polsko-Niemiecka

Informacja Turystyczna

Große Oderstraße 29
15230 Frankfurt (Oder)
+49 335 6100800
frankfurt-slubice.eu/pl/
startseite

GODNE

POLECENIA

aktualne imprezy

kulturerbe-oderbruch.de/
veranstaltungen
(w jęz. niem.)

blog z aktualnościami

Muzeum Łęgów Odrzańskich

blog.oderbruchmuseum.de
(w jęz. niem.)

informacje i ciekawostki o Łęgach Odrzańskich

archiv.oderbruchmuseum.de
(w jęz. niem.)

noclegi, sugestie wycieczek i kultura regionu

seenland-oderspree.de/
unser-seenland/orte/
neuhardenberg
(w jęz. niem. i ang.)

ŁĘGI ODRZAŃSKIE
EUROPEJSKI ZNAK DZIEDZICTWA

Pokazujemy atrakcje turystyczne, godne polecenia rodzinom, wskazówki kulturalne dla koneserów i specjalne miejsca dla ciekawskich. Pociągiem, samochodem, rowerem czy pieszo – na stronie kulturerbe-oderbruch.de (w jęz. niem.) znajdziecie Państwo najlepsze miejsca w regionie Łęgów Odrzańskich. Możliwe jest zaplanowanie spersonalizowanej jednodniowej lub weekendowej wycieczki, korzystając z funkcji oznaczania poszczególnych pozycji na stronie. Przy każdym miejscu podane są niezbędne informacje dla odwiedzających, informacje o aktualnych wydarzeniach, najważniejsze rekomendacje kulturalne i gastronomiczne, a także różne propozycje wycieczek.

TEMAT ROKU

KOŚCIÓŁ

W tym roku projekty dotyczące tegorocznego tematu – kościoła – zostaną zrealizowane w dziewięciu miejscach dziedzictwa kulturowego. Temu tematowi poświęcone będą wieloaspektowe i ekscytujące, zarówno analogowe jak i cyfrowe wystawy, dyskusje, publikacje, koncerty oraz akcje piesze i rowerowe. Dodatkowo Muzeum Łęgów Odrzańskich (Oderbruchmuseum) oferuje również w każdą pierwszą sobotę miesiąca między marcem i grudniem bezpłatny dzień wypełniony programem, poświęconym wielorakim aspektom tematu roku.

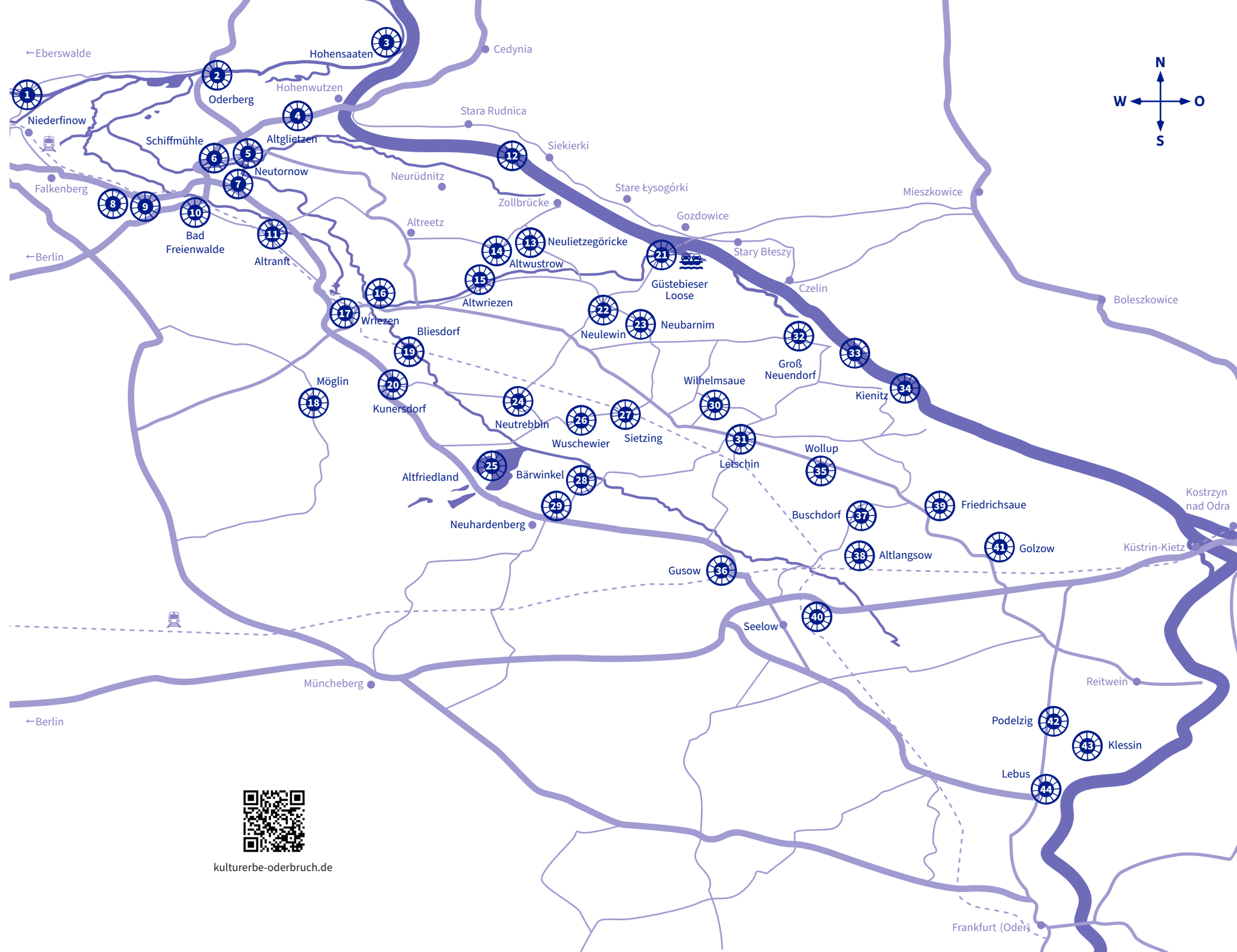
Wszystkie terminy można znaleźć na stronie kulturerbe-oderbruch.de (w jęz. niem.) oraz na blogu pod adresem blog.oderbruchmuseum.de (w jęz. niem.).

MIEJSCA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

LISTA

- 1 Podnośnia statków Niederfinow
- 2 Muzeum Żeglugi Śródlądowej Oderberg
- 3 Izba Pamięci Hohensaaten
- 4 Izba Pamięci Hohensaaten
- 5 Kościół Neutornow
- 6 Dom Fontanego Schiffmühle
- 7 Przepompownia Neutornow
- 8 Dom Misyjny Malche Bad Freienwalde
- 9 Dom Pielęgnacji Przyrody Bad Freienwalde
- 10 Muzeum Ziemi Odrzańskiej Bad Freienwalde
- 11 Muzeum Łęgów Odrzańskich Altranft
- 12 Most Europejski Neurüdnitz-Siekierki
- 13 Wieś Kolonizatorów Neulietzegöricke
- 14 Kościół Altwustrow
- 15 Kościół Zastępczy Altwriezen
- 16 Stary Port Wriezen
- 17 Kościół Mariacki Wriezen
- 18 Wystawa Thaera Möglin
- 19 Izba Pamięci Bliesdorf
- 20 Muzeum Chamisso Kunersdorf
- 21 Bóg Rzeczny Viadrus Güstebieser Loose
- 22 Izba Pamięci Neulewin
- 23 Aleja Lipowa Neubarnim
- 24 Pomnik Starego Fryca Neutrebbin
- 25 Izba Pamięci Długi Dom Altfriedland
- 26 Dom Szkolny i Modlitewny Wuschewier
- 27 Kościół Kolonistów Sietzing
- 28 Serwatkownia Schinkela
- 29 Szkoła Wiejska Neuardenberg
- 30 Młyn Obrotowy Wilhelmsaue
- 31 Izby Pamięci Letschin
- 32 Cmentarz Żydowski Groß Neuendorf
- 33 Port Kultury Groß Neuendorf
- 34 Zespół Pomnikowy Wojen Światowych
- 35 Izba Pamięci Wollup
- 36 Remiza Gusow
- 37 Muzeum Wikliniarstwa Buschdorf
- 38 Dom Szkolny i Modlitewny Altlangsow
- 39 Muzeum Wsi Friedrichsaue
- 40 Kompleks Simona Seelow
- 41 Muzeum Filmu Golzow
- 42 Ruina Kościoła Podelzig
- 43 Miejsce Działań Wojennych Pałac Klessin
- 44 Muzeum Dom Ziemi Lubuskiej

kulturerbe-oderbruch.de

Łęgi Odrzańskie są przykładem przyszłości obszarów wiejskich w Europie. Z perspektywy historycznej krajobraz kulturowy zawdzięcza swoje istnienie najbardziej zaawansowanej wiedzy inżynierskiej w XVIII-wiecznej Europie. Oznaczało ono zawłaszczenie natury na dużą skalę, działanie żmudne, ale zrównoważone – ponieważ utworzony tu system wodny, przebudowywany przez dziesięć kolejnych pokoleń, niejednokrotnie w warunkach wojennych i powodujących przerwy w działaniach systemu, był stale optymalizowany i coraz bardziej przyjazny dla środowiska. Migracje z wielu części Europy sprawiły, że Łęgi Odrzańskie stanowią obecnie szczególnie zróżnicowany obszar wiejski: Małą Europę. Ze względu na swój wysoce charakterystyczny krajobraz Łęgom przyznano w 2022 r. Znak Dziedzictwa Europejskiego.

EUROPÄISCHES
KULTURERBE-SIEGEL

FUNDACJA
ŁĘGÓW ODRZAŃSKICH

Za każdym zabytkiem stoją oddani ludzie, potrafiący opowiadać o swoim miejscu i życiu na terenach wiejskich. Fundacja Łęgów Odrzańskich (Stiftung Oderbruch) zbiera darowizny na wsparcie obiektów dziedzictwa kulturowego.

Fundacja Łęgów Odrzańskich:
Fundusz Miejsc Dziedzictwa Kulturowego
Stiftung Oderbruch: Fonds Kulturerbe-Orte
Raiffeisenbank Fürstenwalde
IBAN: DE62 1709 2404 0004 3082 55 BIC:
GENODEF1FW1
kontakt: Frank Fiedler, post@stiftung-oderbruch.de,
stiftung-oderbruch.de (w jęz. niem.)

STOPKA

REDAKCYJNA

**Kommunale
Arbeitsgemeinschaft
Kulturerbe Oderbruch**

c/o Museumsverein
Altranft e.V.
Schneiderstraße 18
16259 Bad Freienwalde
OT Altranft

+49 3344 1553901

kulturerbe-oderbruch.de
(w jęz. niem.)

wydawca

Oderbruch
Museum Altranft
we współpracy
z Kommunale
Arbeitsgemeinschaft
Kulturerbe Oderbruch

zamknięcie redakcyjne

luty 2024
Za aktualność
treści nie ponosimy
odpowiedzialności.

druk

Druckerei Nauendorf
wydanie 7

layout

Fine Heininger |
Denken & Handeln

skład

Uwe Wolf
Satzbaumeister

tłumaczenie

Bartosz Wójcik

**oderbruch
museum**

**Sfinansowano przez Kommunale Arbeitsgemeinschaft
Kulturerbe Oderbruch. Przy wsparciu powiatów
Märkisch-Oderland i Barnim oraz miast
Bad Freienwalde (Oder), Seelow i Wriezen.**

Gemeinsinn stiften - Helfen!
Stiftung Oderbruch

**Druk przy wsparciu Fundacji Łęgów Odrzańskich
(Stiftung Oderbruch).**

